

Pianistė Rasa Vitkauskaitė: „Pasaulio lietuvius vienija noras pasidalinti tuo, ką turime geriausio“

Justina MIKELIŪNAITĖ

Visame pasaulyje koncertuojanti, ne vieną prestižinį apdovanojimą pelnusi pianistė Rasa Vitkauskaitė 15 metų gyvena Jungtinėse Amerikos Valstijose, bet prieš pandemiją į Lietuvą grįždavo kelis kartus per metus. Ji mielai dalyvauja JAV lietuvių bendruomenės susibūrimuose ir koncertuoja labdaros renginiuose. Įspūdingu profesiniu keliu einanti muzikantė ir pasaulį sukausčius pandemijai neturėjo laiko ne tik nuobodžiauti, bet ir stabtelėti. Su Rasa kalbamės apie jos muzikinį kelią, gyvenimą JAV ir ryšius su Lietuva.

Į Ameriką R. Vitkauskaitė atvyko laimėjusi stipendiją studijuoti Bostono konservatorijoje, kur įgijo bakalauro ir magistro laipsnius. Šis viso pasaulio talentus traukiantis miestas ją sužavėjo savo progresyvumu, pasaulinio lygio universitetais, aktyviu kultūriniu gyvenimu ir gražia gamta, tad po mokslų konservatorijoje lietuvė karjeros siekti nusprendė JAV. Ir tikrai neliko nepastebėta. Muzikos profesionalai Rasą vertina už aistringą atsidavimą muzikai, profesionalumą, poetišką, jautrų atlikimą ir atidumą detalėms.

Konkursų „Mendelssohn Cup Piano“ Italijoje, „Les Rencontres Internationales des Jeunes Pianistes“ Belgijoje, „Rubinstein Piano Competition“ Prancūzijoje pagrindiniai prizai – tai tik nedidelė dalis R. Vitkauskaitės laimėjimų. Ji koncertavo Kinijoje, Pietų Korėjoje, Brazilijoje, Argentinoje, Italijoje, Meksikoje, Ispanijoje,

Portugalijoje, Vengrijoje, su savo pasirodymais apkeliaavo ir daugelį valstijų JAV. Pandemija laikinai sustabdė keliones, tad Rasa daugiau laiko skyrė pedagoginei veiklai, o atšaukus Liudviko van Bethoveno jubiliejiniais metams skirtus koncertus nutarė išleisti albumą.

Naujausią savo albumą „Rasa Vitkauskaite plays Mozart & Beethoven Concertos“, skirtą Bethoveno 250-osioms gimimo metinėms, pianistė pristatė per kompozitoriaus gimtadienį, gruodžio 16-ąją. Šis darbas buvo palankiai sutiktas klausytojų ir įvertintas kritikų. Taip pat praėjusių metų gruodį R. Vitkauskaitei suteiktas prestižinis „Steinway Artist“ vardas.

Naujausio CD viršelis. Nuotr. Erica Derrickson

Esate pelnusi ne vieną prestižinį apdovanojimą tarptautiniuose konkursuose, naujausias Jūsų albumas sulaukė puikių atsiliepimų, grojate Bostono filharmonijos orkestre, dėstote konservatorijoje ir savo privačioje studijoje - susidaro išpūdis, kad muzika yra visas Jūsų gyvenimas.

Nesistebiu, kad susidaro toks išpūdis! Mano specialybė tikrai reikalauja daug laiko ir pastangų, tačiau geras muzikantas turi būti įvairiapusė, išsilavinusi

asmenybė. Stengiuosi domėtis ne vien muzika ar muzikinio pasaulio naujienomis, bet ir plėsti akiratį bei gyventi kuo įvairesnį gyvenimą. Muzika – pirmiausia yra emocija, o nepatyrus tos emocijos kasdieniame gyvenime būtų sunku ją įtikinamai pateikti klausytojui. Kadangi tenka praleisti nemažai laiko sėdint prie fortepijono, patinka aktyvus poilsis – pasivaikščiojimai gamtoje, nacionalinių ir regioninių parkų lankymas. Pradėjau žaisti golfą. Vasarą džiugina išvykos prie vandenyno, o rudenį – į Naujojo Hampšyro kalnus.

Kaip, kada prasidėjo Jūsų muzikinis kelias? Kodėl pasirinkote pianistės specialybę?

Pirmieji akordai nuskambėjo dar prieš pradėdant lankyti pradinę mokyklą Alytuje su mamos, kuri taip pat muzikė, pagalba. Nuo mažens šeimoje dainavome, mokėmės groti fortepijonu, ėjome į koncertus ir buvome apsupti muzikos. Kiek vėliau meilę muzikai sustiprino ir būrys pedagogų. Alytaus muzikos mokykla man suteikė puikius muzikinius pagrindus. Mokiausi Jūratės Preskienytės fortepijono klasėje. Kai buvau dešimties, išvykau į Vilniaus Nacionalinę M. K. Čiurlionio menų mokyklą, kuri atvedė į profesionalų muzikinį kelią. Mokytoja Jūratė Karosaitė mane paruošė bei lydėjo į daugelį tarptautinių pianistų konkursų, o buvimas tarp geriausių šalies jaunųjų muzikų įkvėpė siekti tolimesnių muzikos aukštumų.

Prie fortepijono WGBH radijo studijoje. Nuotr. asmeninio archyvo

Kadangi fortepijonas mane lydėjo nuo ankstyvos vaikystės, niekuomet nesudvejojau, ar galėčiau rinktis kitą specialybę. Būnant muziku niekada nenuobodu! Gyvenimas pilnas naujų atradimų, pažinčių, kelionių, o kiekvienas naujas kūrinys yra lyg naujas iššūkis, reikalaujantis susitelkimo, kantrybės ir laiko, norint jį tinkamai įveikti.

Kaip dar būdama vaikas įsivaizdavote savo ateitį? Kas muzikiniame kelyje buvo sudėtingiausia ir kas maloniausiai nustebino?

Atmintyje giliai įstrigęs susitikimas su šviesios atminties pianiste Aldona Dvarionaite, kai man buvo vos devyneri. Nors tuomet dar buvo anksti prognozuoti pianistės karjerą, ji tikriausiai išvelgė mano troškimą koncertuoti ir įspėjo, kad jei pasirinksiu pianistės kelią, galiu pamiršti apie savaitgalius, atostogas ir laisvalaikį, bet kartu ši specialybė teiks ir daug džiaugsmo bei bus pilna atradimų.

Kiek vėliau, jau paauglystėje, meilę pianistės specialybei sustiprino ir studijos meistrškumo kursuose Prancūzijoje bei susitikimas su pianiste Mūza Rubackyte, kuri man visuomet buvo tikras įkvėpimo šaltinis.

Galbūt nesitikėjau, kad būnant muzikante reikės tobulinti tiek daug visiškai su muzika nesusijusių įgūdžių – grafinio dizaino, rašymo, reklamos ir pan. Kuo toliau, tuo labiau viskas keliasi į virtualią erdvę ir, norint pasiekti klausytoją, reikia mokėti greitai prisitaikyti prie naujų technologijų ir socialinių medijų. Vien gerai groti nebeužtenka!

Esate pripažinta, įvertinta muzikantė. Ką Jums reiškia visi apdovanojimai, ar randate laiko pasidžiaugti jau nueitu keliu? Kokius tikslus sau keliate ateičiai?

Pirmiausia noriu pasidžiaugti paskutiniu laimėjimu – „Steinway Artist“ vardu. Šį vardą tarptautinė „Steinway“ komisija skiria aktyviausiems, ypač nusipelnusiems pianistams. Per ilgus metus, praleistus mokantis fortepijono meno, teko išgirsti nemažai žymių atlikėjų koncertų. Jų biografijose dažnai būdavo įrašas, kad jie yra „Steinway Artist“. Tai tarptautinis prestižo ir pripažinimo ženklas. Man yra didelė garbė būti greta tokių vardų kaip Sergei Rachmaninoffas, Martha Argerich ar Yuja Wang.

Laimėjimai – puikus įvertinimas ir paskatinimas toliau energingai dirbti. Pianisto repertuaras – neišsenkantis lobynas, todėl nemanau, kad kada nors nuobodžiausiu! Šiuo metu, kaip ir visi atlikėjai, svajoju, kad koncertų salės vėl atvertų duris ir skambėtų gyva muzika. Per ateinančius metus norėčiau išleisti dar vieną kompaktinę plokštelę, kurioje skambės Mendelsono dvigubas koncertas smuikui ir fortepijonui, įrašytas su tarptautinių Čaikovskio, Paganinio ir Sibeliaus smuikininkų konkursų pirmų vietų laimėtoju ir Klivlando muzikos instituto dėstytoju Ilya Kaleriu bei *Briliantinis kapričio*, Op. 22 fortepijonui solo su orkestru.

Kaip kilo mintis L. van Bethoveno 250 metinėms išleisti albumą? Kokią svarbiausią žinią šiuo savo darbu ir apskritai savo muzika norite perduoti klausytojams?

Išleisti įrašą kaip solistui su orkestru yra kiekvieno muzikanto svajonė. Po mano debiutinės kompaktinės plokštelės „Reflections“ sėkmės, įrašų kompanija „Ongaku Records“ pasiūlė bendradarbiauti su nuostabiais Vengrijos muzikantais – F. Listo ir „Anima Musicae“ kameriniais orkestrais, su kuriais 2018 metų vasarą įrašėme Mocarto ir Bethoveno koncertus fortepijonui ir orkestrui.

Išleisti panašaus pobūdžio plokštelę užtrunka nepaprastai ilgai. Visus 2020 metus

buvo planuojama skirti Bethoveno 250-osioms gimimo metinėms paminėti. Užėjus pandemijai, daug koncertų šio kompozitoriaus garbei neįvyko. Tuomet išsikėliau tikslą paruošti plokštelę leidybai ir ją pristatyti kompozitoriaus gimimo dieną. Džiaugiuosi, kad pasinaudojus socialinėmis medijomis ir naujomis muzikos platformomis pavyko tai padaryti. Ją galima išgirsti „Amazon Music“, „Apple Music“, „Spotify“, „YouTube“ ir kitose platformose. Norintiems įsigyti ir pačią plokštelę su bukletėliu, ją galima rasti „Amazon“ ir „Ongaku Records“ puslapiuose.

Mocarto ir Bethoveno kūryba man visuomet buvo labai artima. Mocarto Koncertą d-moll pirmą kartą grojau su orkestru dar būdama studentė Bostono konservatorijoje. Tai vienas iš dažniausiai atliekamų bei brandžiausių kompozitoriaus kūrinių. Jis buvo nepaprastai mėgiamas ir dažnai atliekamas Bethoveno, todėl Bethoveno Koncertas c-moll, taip pat jam pirmas minorinėje tonacijoje, puikiai dera kartu. Geras šių koncertų atlikimas parodo atlikėjo brandą ir sugebėjimus, o šių dviejų kompozitorių genialumas yra neįkainojama visos muzikos istorijos dalis. Žaviuosi jų atsidavimu muzikos menui, jų energija ir įdėtu milžinišku darbu.

Į JAV prieš 15 metų atvykote studijuoti. Prieš tai mokėtės Italijoje. Ar paprasta buvo priimti sprendimą išvykti iš Lietuvos? Kodėl nusprendėte likti JAV?

Nuo pat atvykimo Bostonas buvo nepaprastai mielas širdžiai. Tai vienas progresyviausių Amerikos miestų, naujų technologijų ir inovacijų centras, pritraukiantis talentus iš viso pasaulio. Į šį miestą man visada labai malonu grįžti. Tas jausmas tikriausiai ir nulėmė pasirinkimą likti JAV.

Vizitas Lietuvos generaliniame konsulate Čikagoje. Su konsulu Mantvydu Bekešiumi ir atstove kultūrai Ieva Dilyte-Houghton. Lietuvos generalinio konsulato Čikagoje nuotr.

Išvykti iš Lietuvos buvo tikrai nelengva. Tuomet dar prastai kalbėjau angliškai ir nors visada tikėjausi studijuoti svetur, nustebau laimėjusi stipendiją mokytis Adrijos Jungtiniame pasaulyje koledže (*United World College of the Adriatic*) Italijoje dar būdama vienuoliktoje klasėje. Reikėjo greitai apsispręsti dėl šių studijų ir dabar galiu tvirtai sakyti, kad tai buvo vienas geriausių mano sprendimų. Patirtis, kurią įgijau Italijoje, mokydamasi tarp jaunimo iš 80 pasaulio šalių, buvo neįkainojama.

Jums tenka itin daug keliauti darbo reikalais - mokyti, mokyti, koncertuoti. Kaip pandemija pakeitė Jūsų planus?

Kaip tik 2020 metų kovo mėnesį turėjau skristi į koncertinį turą po Kiniją. Pirmasis pasirodymas buvo suplanuotas Uhane, viruso epicentre! Žinoma, kelionę, kaip ir daugybę kitų pasirodymų, teko atšaukti. Prasidėjus pandemijai, daugiau laiko liko pedagoginiam darbui. Nors jis persikėlė į virtualią erdvę, atsirado

galimybė dirbti su studentais iš viso pasaulio bei tobulinti žinias neišeinant iš namų.

Pastarasis mėnesis jau buvo pilnas pasirodymų, daugiausia virtualių, bet kartą koncertavome ir gyvai – koncerte dalyvavo paskiepyta publika. Taip pat su Bostono filharmonijos orkestro dirigentu rengėme kamerinės muzikos transliaciją orkestro rėmėjams.

Kokie Jūsų ryšiai su Lietuva? Kaip dažnai grįžtate? Ar dalyvaujate JAV lietuvių bendruomenės veikloje?

Į Lietuvą prieš prasidedant pandemijai stengdavausi grįžti porą kartų per metus. Džiaugiuosi ypač glaudžiu ryšiu su Amerikos lietuvių bendruomene. Koncertuodama Čikagos kultūros centre, sulaukiau didelio vietos lietuvių susidomėjimo, o po koncerto viešėjau Lietuvos konsulate. 2019 metų vasarą teko surengti koncertą Meino pranciškonų vienuolyne, Lietuvos kultūros savaitėje. Rudenį vyko koncertai Lietuvos konsulate Niujorke, Sent Piterbergo lietuvių bendruomenėje Floridoje, kur rinkome lėšas Lietuvos dukterų draugijos labdaros veiklai Lietuvoje, bei Lietuvos šaulių sąjungos įkūrimo 100-mečio minėjimo koncertas Bostone.

Lietuvos Šaulių sąjungos įkūrimo 100-mečio minėjimo koncertas Bostone. Su JAV lietuvių Šaulių sąjungos Bostono kuopos vadu Jonu Stundžia ir sopranu Danute Mileika. Nuotr. asmeninio archyvo

Garsinate Lietuvos vardą pasaulyje. Ar Jums svarbu reprezentuoti save kaip lietuvę? Ir ar sulaukiate atgalinio ryšio iš Lietuvos?

Žinoma! Prisistatyti esant iš Lietuvos Amerikoje skamba gana egzotiškai. Stengiuosi supažindinti JAV publiką ir su lietuvių kompozitorių kūriniais. Į koncertines programas dažnai įtraukiu Mikalojaus Konstantino Čiurlionio opusus, o kartu pristatau ir jo paveikslus. Lietuvos šimtmečio proga su gerbėjais pasidalinau trimis Čiurlionio preliudais. Taip pat mielai groju Balio Dvariono, Stasio Vainiūno, Zitos Bružaitės kūrinius.

Šių metų balandį teko pirmininkauti Alytaus muzikos mokyklos organizuojamo tarptautinio konkurso „Muzikinė mažųjų mozaika“ pianistų vertinimo komisijai. Buvo labai įdomu išgirsi tiek daug talentingų moksleivių iš visų Lietuvos kampelių ir svetur. Manau, jei ne pandemija, tokios galimybės nebūčiau turėjusi, nes šių metų konkursas buvo organizuojamas nuotoliniu būdu ir vertinimo komisija galėjo

klausytis dalyvių iš bet kurio pasaulio krašto.

Kas Jums yra pasaulio lietuvis? Kas, Jūsų nuomone, vienija pasaulio lietuvius?

Pasaulio lietuvis – asmenybė, gerbianti ir puoselėjanti savo nacionalinį ir kultūrinį identitetą, bet taip pat atvira ir bendruomenės, kurioje gyvena, tradicijoms ir požiūriams. Pasaulio lietuvius, gyvenančius daugiakultūroje terpėje, vienija noras pasidalinti tuo, ką turime geriausio. Nors esame išsisklaidę po pasaulį, širdyje visuomet nešiojame dalelę Tėvynės ir didžiuojamės ja.

Projektas „Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

